

ฐานข้อมูล
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดทำโดย
กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

บทนำ

ครูภูมิปัญญาไทยหรือที่ยกย่องกันว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีหลากหลายตามความถนัดและการปฏิบัติของแต่ละคนซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ซึมซับ บ่มเพาะ คั้นคว่ำ ทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบความถูกต้องแล้วคิดสรรกลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต แก่แผ่นดิน ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้สืบสานทั้งที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา ดังนั้นประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตของครูภูมิปัญญาไทยแต่ละท่านล้วนเป็นขุนทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของแผ่นดิน ซึ่งกลุ่มงานภูมิปัญญาท้องถิ่นขอแนะนำครูภูมิปัญญาไทยหรือปราชญ์ ที่น่าสนใจและเรียนรู้วิถีชีวิต / การปฏิบัติงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์ เล็งเห็นความสำคัญ และเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์ ขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคอนสวรรค์

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	วัสดุที่ใช้
1	ด้านเกษตรกรรม	นายนิพนธ์ แก้วสุริวงษ์ บ้านเลขที่ 259 หมู่ที่ 11 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นเกษตรกรรม ผสมผสาน อาศัยหลักการ เกษตรตามทฤษฎีการใช้ ชีวิตแบบพอเพียง ปลูก ผัก ปลอดสารพิษ เติบโต ปลา เลี้ยงไก่ เพื่อให้มี อาหารอยู่ภายในบ้าน	- ปลูกผักที่ปลอดสารพิษ - มีบ่อเลี้ยงปลาไว้ บริโภคในครัวเรือน - เลี้ยงไก่ไว้บริโภค - ปลูกข้าว ไม่ผลต่างๆ ไว้บริโภคในครัวเรือน	- ทำไร่นาแบบ ผสมผสานในพื้นที่ เดียวกัน	- ทรัพยากรดิน - น้ำ
2	ด้านอุตสาหกรรม และ หัตถกรรม	นางละมุล บาลพิทักษ์ บ้านเลขที่ 202 หมู่ที่ 15 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นการทอจากกกตาม ธรรมชาติ	- ตัดกกที่เกิดตามท้องนา - สอดต้นกกให้เป็นเส้น - ตากแดด 1 วัน แล้วจึง ลมนไว้ประมาณ 5 วัน - นำมาทอเสื่อ (ก่อนทอ ต้องทำการแช่น้ำให้นิ่ม ก่อน	การทอเสื่อ	- ต้นกก - เชือกฟาง - ฟืม - โองทอเสื่อ

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	วัตถุประสงค์ที่ใช้
3	ด้านอุตสาหกรรม และ หัตถกรรม	นางเจียม บำรุงพันธ์ บ้านเลขที่ 414 หมู่ที่ 15 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นการทอดจากกตาม ธรรมชาติ และนำมา ทำลายไทยสวยงาม	-ตัดกที่เกิดตามท้องถิ่น -สอยต้นกกให้เป็นเส้น -ตากแดด 1 วัน แล้วผึ่ง ลมไว้ประมาณ 5 วัน -นำมาย้อมสี และตาก ให้แห้งอีก 5 วัน -นำมาทอเสื่อ (ก่อนทอ ต้องทำการแช่น้ำให้นิ่ม ก่อน	การทอเสื่อ	-ต้นกก -เชือกฟาง -ฟืม -โองทอเสื่อ
4	ด้านอุตสาหกรรม และ หัตถกรรม	นางละไม เกตุเกิด บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 9 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นการทอดจากกตาม ธรรมชาติ	-ตัดกที่เกิดตามท้องถิ่น -สอยต้นกกให้เป็นเส้น -ตากแดด 1 วัน แล้วผึ่ง ลมไว้ประมาณ 5 วัน -นำมาทอเสื่อ (ก่อนทอ ต้องทำการแช่น้ำให้นิ่ม ก่อน	การทอเสื่อ	-ต้นกก -เชือกฟาง -ฟืม -โองทอเสื่อ

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น	วัตถุดิบที่ใช้
5	ด้านอุตสาหกรรม และ หัตถกรรม	นางหนูพักษ์ มิ่งกล้า บ้านเลขที่ 275 หมู่ที่ 9 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นการทอจากกกตามธรรมชาติ และนำมาทอลายไทยสวยงาม	-ตัดกกที่เกิดตามท้องถิ่น -สอยต้นกกให้เป็นเส้น -ตากแดด 1 วัน แล้วผึ่งลมไว้ประมาณ 5 วัน -นำมาย้อมสี และตากให้แห้งอีก 5 วัน -นำมาทอเสื่อ (ก่อนทอต้องทำการแช่น้ำให้นิ่มก่อน)	การทอเสื่อ	-ต้นกก -เชือกฟาง -ฟืม -โองทอเสื่อ
6	ด้านอุตสาหกรรม และ หัตถกรรม	นางลำลี เพ็ญศรี บ้านเลขที่ 238 หมู่ที่ 9 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เป็นการทอจากกกตามธรรมชาติ	-ตัดกกที่เกิดตามท้องถิ่น -สอยต้นกกให้เป็นเส้น -ตากแดด 1 วัน แล้วผึ่งลมไว้ประมาณ 5 วัน -นำมาทอเสื่อ (ก่อนทอต้องทำการแช่น้ำให้นิ่มก่อน)	การทอเสื่อ	-ต้นกก -เชือกฟาง -ฟืม -โองทอเสื่อ

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	วัตถุที่ ใช้
7	ด้านอุตสาหกรรม (ช่างเชื่อม)	นายโสวัฒน์ ยิ่งสุข บ้านเลขที่ 134 หมู่ที่ 11 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	เชื่อมเหล็กได้สวยงาม คงทน ใช้วัสดุที่ดีในการ ทำงานให้ลูกค้า	- วัตถุดิบหางานที่จะทำ - สิ่งวัสดุที่จะใช้ เหล็ก ลวดเชื่อม - ตัดเหล็ก - เชื่อมเหล็กให้เป็น รูปร่างตามที่ต้องการ - นำไปติดตั้งให้กับลูกค้า	ด้านอุตสาหกรรม (ช่างเชื่อม)	- เหล็ก - ลวดเชื่อม - สี - เครื่องเชื่อม
8	ด้านแพทย์แผนไทย (นวดแผนไทย)	นางภักทิกา ปลาย ชัยภูมิ บ้านเลขที่ 266 หมู่ที่ 15 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	- นวดรักษาอาการปวด เมื่อยกล้ามเนื้อ ได้ผลจริง	- นวดโดยใช้ลูกประคบ และนวดคลายเส้น	แพทย์แผนไทย	- ลูกประคบ - เบาะรองนอน - ชุดเปลี่ยน - น้ำมัน

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น	วัตถุดิบที่ใช้
9	ด้านอื่นๆ (ด้านโภชนาการ)	นางสมพร เคยชัยภูมิ บ้านเลขที่ 196 หมู่ที่ 8 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	-เห็นสีขาวขุ่น เห็นยวนุ่ม เก็บได้หลายวัน เมื่อถูก น้ำแกงเส้นไม่เปื่อยยุ่ย	-ซื้อข้าวเจ้ามาบดทำเป็น แป้งหมักไว้ -เมื่อแบ่งหมักได้ที่แล้ว ให้นำมาปั้นก้อน ต้มให้สุก -นำมานวดเป็นแป้งขนมจีน -นำไปปิ้งรียเส้นในน้ำร้อน -จับเส้นขนมให้เป็นจับพอดี กับความต้องการ รับประทาน	ด้านโภชนาการ (ทำเส้นขนมจีน)	-ข้าวสารเจ้า -เครื่องบีบเส้น -กะละมัง/หม้อ -ไฟ -
10	ด้านหัตถกรรม (ทอผ้าฝ้าย)	นางบุญหลาย คำแก้ว บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 11 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	-ทอได้สวยงาม -เนื้อผ้าแน่น -ขนาดความยาวตาม มาตรฐาน	-ซื้อเส้นด้ายมา -นำมามัดลาย -นำไปค้น ย้อม -แก้มัดหมี่ -ปั่นหลอด -ทอผ้าฝ้าย	การทอผ้าฝ้าย มัดหมี่	-เส้นด้าย -สีย้อมด้าย เชือกฟาง -ทอผ้า

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	วัตถุดิบที่ใช้
11	ด้านแพทย์แผนไทย (ทำลูกประคบ สมุนไพร)	นางทิพวรรณ รักษาชนม์ บ้านเลขที่ 236 หมู่ที่ 8 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	-มีสมุนไพรหลายชนิด ขนาดกะทัดรัด สวยงาม -ใช้แนวรักษาอาการ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ได้ผลจริง	-เก็บสมุนไพรที่จะใช้ -ล้างทำความสะอาด -ห่อลูกประคบด้วยผ้า	แพทย์แผนไทย ทำลูกประคบ สมุนไพร	-สมุนไพร -ผ้าขาว -เชือกมัด
12	ด้านกองทุนและธุรกิจ ชุมชน	กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่นคร กาหลง 128 หมู่ 11 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	-มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือ สมาชิกภายในกลุ่มโดย พร้อมเพียง -มีการผลิดอย่าง ต่อเนื่อง	-รวมกลุ่มกันทอผ้า และส่ง จำหน่ายที่ ศูนย์ OTOP และ ไร่ตัวเอง -มีการรวมหุ้น และให้กู้ สำหรับสมาชิกด้วยกันใน อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ	ธุรกิจชุมชน	ประชาชนภายในเขต ตำบลคอนสวรรค์

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

บ้านคอนสวรรค์ และ บ้านโนนโพธิ์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลำดับ ที่	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่น	รายละเอียด	ลักษณะของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น	วัตถุดิบที่ใช้
13	ด้านอื่น ๆ (พิธีกรรม)	นายไธภาค ก้ามกวาง บ้านเลขที่ 66 หมู่ที่ 9 บ้านคอนสวรรค์ ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ	-ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ได้ถูกต้องตามหลัก พิธีกรรม	-เป็นพรหมเจ้าสำหรับพิธี มงคลต่างๆ เช่น งานแต่ง งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ -เป็นผู้นำในการประกอบ พิธีกรรมงานของชุมชนทุก งาน เช่น งานศพ งาน นมัสการพระใหญ่	พิธีกรรม)	-แม่ -บทสวดมนต์ต่างๆ

ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม(ไร่นาสวนผสม)

1. นายนิพนธ์ แก้วสุริวงษ์ บ้านเลขที่ 259 หมู่ที่ ๑

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมทอเสื่อ

2. แม่ละมูล บาลพิทักษ์ บ้านเลขที่ 202 หมู่ที่ 15
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมทอเสื่อ

3. นางเจียม บำรุงพันธ์ บ้านเลขที่ 414 หมู่ที่ 15

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมทอเสื้อ
4. นางละไม เกตุเกิด บ้านเลขที่ 46 หมู่ที่ 9
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมทอเสื่อ
5. นางหนูพัชร์ มิ่งกล้า บ้านเลขที่ 275 หมู่ที่ 9
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมทอเสื่อ
6. นางสาวลิ้มศรี บ้านเลขที่ 238 หมู่ที่ 9
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรม (ช่างเชื่อม)

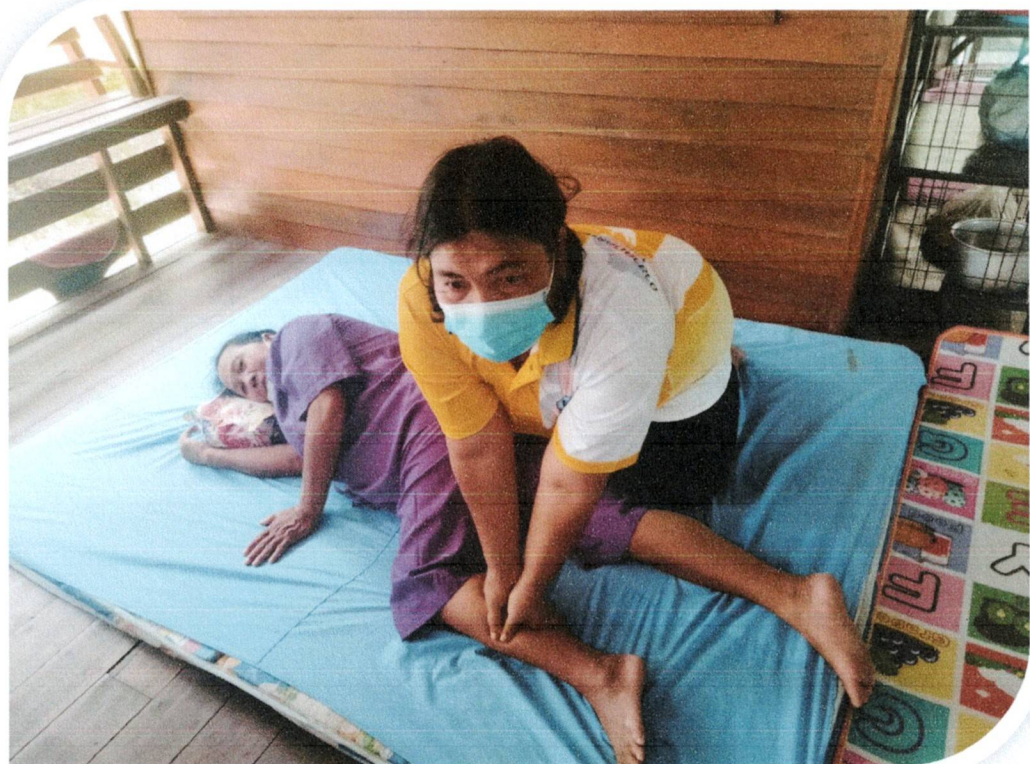
7. นายโสวัฒน์ ยิ่งสุข บ้านเลขที่ 134 หมู่ที่ 11

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

9. รูปภาพประกอบภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์ไทย (รูปภาพต้องมีความชัดเจน)

ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย (นวด)

8. นางภัทริกา ปลายชัยภูมิ บ้านเลขที่ 166 หมู่ที่ 15
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านโภชนาการ(ขนมจีนแป้งหมัก)

9. นางสาว สมพร เคยชัยภูมิ บ้านเลขที่ 196 หมู่ที่ 8

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม (ทอผ้า)

10. นางบุญหลาย คำแก้ว บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 11

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทย(ทำลูกประคบ)
11.นางสาวทิพวรรณ รักษาชนม์ บ้านเลขที่ 236 หมู่ที่ 8
บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน
12. กลุ่มทอผ้าชิดมัดหมี่นครกาหลง
บ้านเลขที่ 128 หมู่ที่ 11 บ้านคอนสวรรค์
ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรม(พราหมณ์ประจำหมู่บ้าน)

13. นายโอภาส ก้ามกาง บ้านเลขที่ 66 หมู่ที่ 9

บ้านคอนสวรรค์

ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ